

Sygn. akt I C 2248/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 sierpnia 2018 roku

Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR Leszek Kawecki

Protokolant: Beata Olewińska

po rozpoznaniu w dniu 29 sierpnia 2018 roku w Dzierżoniowie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...), (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.

przeciwko E. K. (1)

o zapłatę kwoty 123,40 zł

oddala powództwo.

Sygn. akt *I C 2248/17*

UZASADNIENIE

Strona powodowa (...), (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. wniosła o zasądzenie na od pozwanej E. K. (1) kwoty 123,40 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 18 maja 2013 r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu, w tym zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu podała, że w dniu 28 sierpnia 2015 r. została zawarta umowa zbycia wierzytelności pomiędzy Gminą B. a Spółką, na podstawie której nabyła ona pakiet wierzytelności dotyczących opłat taryfowych (za przejazd) oraz opłat dodatkowych (karnych) z tytułu korzystania przez osoby fizyczne ze środków transportu organizowanego przez Gminę bez ważnego biletu na przejazd lub bez dokumentów uprawniających do przejazdów ulgowych. Wśród nabytych wierzytelności znajduje się także wierzytelność dochodzona od pozwanej, ustalona na podstawie raportu z kontroli nr (...) w kwocie 123,40 zł.

Pozwana nie stawiała się na rozprawie wyznaczonej na dzień 29 sierpnia 2018 r., nie złożyła żadnych wyjaśnień ani nie żądała przeprowadzenia rozprawy w jej nieobecności.

W związku z tym, po przeprowadzeniu postępowania dowodowego, Sąd wydał wyrok zaoczny.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 17 maja 2013 r. kontroler biletów wystawił raport z kontroli nr (...),

w którym stwierdził, że pozwana E. K. (1) naruszyła przepisy przewozowe polegające na jeździe bez ważnego biletu. W związku z tym naliczono opłatę za przejazd w wysokości 3,40 zł oraz opłatę karną w wysokości 100 zł.

Dowód: odpis Raportu z kontroli Nr (...) z dnia 17.05.2013 r.

Dnia 28 sierpnia 2015 r. Gmina B. jako (...) oraz strona powodowa (...), (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. jako (...) zawarły umowę zbycia wierzytelności nr (...). (...).2.2015. Przedmiotem umowy była sprzedaż wierzytelności (zwanymi „pakietem wierzytelności”) należnych od osób, na które nałożono opłaty dodatkowe w okresie od 1.01.2013 r. do 30.06.2013 r. za przejazd środkami transportu miejskiego organizowanego przez Gminę B. bez biletu, bez ważnego biletu lub dokumentów uprawniających do przejazdów ulgowych. Na podstawie tej umowy Spółka nabyła pakiet wierzytelności wskazanych w załączniku nr 1 do umowy, a wraz

z przenoszonymi wierzytelnościami przeszły na nią wszelkie prawa z nimi związane.

W załączniku nr 1 została wskazana wierzytelność wobec pozwanej E. K., wynikająca

z Raportu z kontroli Nr (...) z dnia 17.05.2013 r. w wysokości 123,40 zł.

Dowód: odpisy: umowy zbycia wierzytelności nr (...). (...).2.2015. z dnia 28.08.2015 r.

i załącznika nr 1 do Umowy zbycia wierzytelności nr (...). (...).2.2015. z dnia 28.08.2015 r.

Sąd zważył, co następuje:

W ocenie Sądu powództwa nie można uwzględnić.

W niniejszej sprawie pozwana nie stawiała się na posiedzeniu wyznaczonym na rozprawę, nie złożyła żadnych wyjaśnień ani nie żądała przeprowadzenia rozprawy w jej nieobecności, zaistniały więc przesłanki z art. 339 § 1 k.p.c. do wydania wyroku zaocznego.

Stosownie zaś do przepisu art. 339 § 1 i 2 k.p.c. jeżeli pozwany nie stawił się na posiedzenie wyznaczone na rozprawę albo mimo stawienia się nie bierze udziału

w rozprawie, sąd wyda wyrok zaoczny, przyjmując za prawdziwe twierdzenia powoda

o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa. W cytowanym przepisie zawarto domniemanie prawdziwości twierdzeń powoda w zakresie okoliczności faktycznych, które zastępuje postępowanie dowodowe, jednakże ma to miejsce jedynie wówczas, gdy twierdzenia powoda nie budzą uzasadnionych wątpliwości (uzasadnienie SN z dnia 18 lutego 1972 r., III CRN 539/71, OSNCP 1972, z. 7-8, poz. 150). W przypadku takich wątpliwości, sąd ma obowiązek przeprowadzić postępowanie dowodowe z urzędu (wyrok SN z dnia 20 października 1998 r., I CKU 85/98, LEX nr 1216211). W art. 339 § 2 k.p.c. nie chodzi o prawne domniemanie prawdziwości twierdzeń powoda. W omawianym przypadku sąd ocenia, czy okoliczności podane w pozwie nie budzą uzasadnionych wątpliwości, albo nie zostały przytoczone w celu obejścia prawa. Wprowadzone przez przepis art. 339 § 2 k.p.c. swoiste domniemanie zgodności twierdzeń powoda z rzeczywistym stanem rzeczy nie zwalnia powoda od przytoczenia faktów, które są niezbędne do dokonania subsumcji materialnoprawnej, stanowiącej faktyczną i materialnoprawną podstawę wyroku. Musi zatem istnieć możliwość

– w oparciu o twierdzenia faktyczne pozwu – dokonania subsumcji podanych faktów do obowiązujących uregulowań prawnych i treści umowy stron (wyrok Sądu Najwyższego

z dnia 31 marca 1999 r., I CKU 176/97, LEX nr 37430).

Niezależnie więc od ustalenia podstawy faktycznej sąd zawsze jest zobowiązany rozważyć, czy żądanie pozwu jest zgodne w świetle norm prawa materialnego. Negatywny wynik takiej analizy powoduje wydanie wyroku zaocznego oddalającego powództwo (wyrok SN z 7 czerwca 1972 r., III CRN 30/72, LEX nr 7094). Przewidziane w art. 339 § 2 k.p.c. domniemanie prawdziwości twierdzeń powoda dotyczy wyłącznie strony faktycznej wyroku

i nie obowiązuje w zakresie prawa materialnego. Domniemanie to zastępuje jedynie postępowanie dowodowe i to tylko wówczas, gdy twierdzenia powoda nie budzą uzasadnionych wątpliwości (wyrok SN z dnia 31 marca 1999 r., I CKU 176/97, LEX nr 37430, uzasadnienie wyroku SN z dnia 18 lutego 1972 r., III CRN 539/71, OSNCP 1972,

z. 7-8, poz. 150). Wobec tego, że działanie art. 339 § 2 k.p.c. nie rozciąga się na dziedzinę prawa materialnego, obowiązkiem sądu rozpoznającego sprawę w warunkach zaoczności jest rozważenie, czy w świetle przepisów prawa materialnego twierdzenia strony powodowej uzasadniają uwzględnienie żądania. Sąd nie jest zatem zwolniony z obowiązku dokonania prawidłowej oceny materialnoprawnej zasadności żądania pozwu opartego na tych twierdzeniach. Należy ponadto wskazać, iż uzasadnione wątpliwości mogą także powstać

w wypadku, kiedy twierdzenia powoda zawarte w pozwie odnośnie stanu faktycznego sprawy są ze sobą sprzeczne, nie zawierają pełnego stanu faktycznego pozwalającego na rozstrzygnięcie sprawy, wskazują na brak legitymacji procesowej powoda lub pozwanego itp.

Zważywszy, że art. 339 § 2 k.p.c. przewiduje daleko idące odstępstwo od obowiązującej w postępowaniu cywilnym reguły wykazywania za pomocą środków dowodowych faktów, z których strona procesu wywodzi skutki prawne, przepis ten należy stosować z wyjątkową ostrożnością. Twierdzenia powoda, na których miałby opierać się sąd, powinny być jasne i spójne, a jakiegokolwiek sprzeczności pomiędzy nimi nieodzownie skutkują powstaniem uzasadnionych wątpliwości co do ich zgodności z prawdą po stronie sądu orzekającego. Wywody powoda dotyczące stanu faktycznego sprawy mogą się okazać niewiarygodne w wyniku oceny ich zgodności z zasadami logiki i doświadczenia życiowego, ale także w efekcie ich zestawienia z załączonym do pozwu materiałem dowodowym. Dlatego też sam brak odpowiedzi na pozew nie jest wystarczający do wydania wyroku zaocznego,

w sytuacji gdy dowody i twierdzenia powoda są niekompletne i pozostawiają wątpliwości co do okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sporu.

Dodatkowo podkreślić należy, że dyspozycja art. 339 § 2 k.p.c. nie oznacza, że powód zwolniony jest w całości od obowiązku przedstawienia dowodów na okoliczności, z których wywodzi skutki prawne. Przepis art. 339 § 2 k.p.c. łądzi bowiem jedynie rygory procesowe w zakresie kwestii uznania określonej okoliczności za udowodnioną, nie oznacza jednak, że powód może w ogóle nie przedstawić jakiegokolwiek dowodów które choćby uprawdopodobniały jego twierdzenia o faktach. Ocena zgodności z prawdą twierdzeń powoda następuje na podstawie materiału procesowego znajdującego się w aktach sprawy,

w szczególności na tle innych twierdzeń powoda. Obowiązkiem powoda jest dołączenie do pozwu dowodów, które umożliwią sądowi weryfikację twierdzeń pozwu pod kątem spełnienia przesłanek z art. 339 k.p.c.

W niniejszej sprawie twierdzenia strony powodowej o okolicznościach faktycznych sprawy i zaoferowany przez nią materiał dowodowy – w świetle powyższych wywodów

– budzi w ocenie Sądu wątpliwości.

Dochodzone pozwem roszczenie strona powodowa wywodziła z zawartej przez pozwaną E. K. (1) z poprzednikiem prawnym powodowej Spółki (...) umowy przewozu z dnia 06 maja 2013 r. Zgodnie zaś z art. 774 k.c. przez umowę przewozu przewoźnik zobowiązuje się w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa do przewiezienia za wynagrodzeniem osób lub rzeczy. Stosownie natomiast do art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. - Prawo przewozowe (Dz.U. z 2012 r., poz. 1529), umowę przewozu zawiera się przez nabycie biletu na przejazd przed rozpoczęciem podróży lub spełnienie innych określonych przez przewoźnika lub organizatora publicznego transportu zbiorowego warunków dostępu do środka transportowego, a w razie ich nieustalenia - przez samo zajęcie miejsca w środku transportowym. Natomiast zgodnie z przepisem art. 33a ust. 3 powołanej ustawy, w razie stwierdzenia braku odpowiedniego dokumentu przewozu przewoźnik lub organizator publicznego transportu zbiorowego albo osoba

przez niego upoważniona pobiera właściwą należność za przewóz i opłatę dodatkową albo wystawia wezwanie do zapłaty.

Na udowodnienie istnienia roszczenia wobec pozwanego z tytułu należności za przewóz i opłaty dodatkowej naliczonej z powodu jazdy bez ważnego biletu, strona powodowa przedłożyła odpis raportu z kontroli wystawionego na imię i nazwisko pozwanej. Wierzytelność wobec pozwanej została też przelana na rzecz strony powodowej.

Przelew wierzytelności uregulowany w przepisach art. 509 i nast. k.c., w relacji dłużnik cedowanej wierzytelności a jej cesjonariusz, powoduje zmianę podmiotu, któremu dłużnik powinien spełnić świadczenie. Z chwilą dokonania cesji nabywca wierzytelności uzyskuje bowiem status wierzyciela, przy czym nie można pomijać, że cesjonariusz nabywa w drodze przelewu tylko tyle praw, ile przysługiwało jego poprzednikowi prawnemu (cedentowi). Z powyższego wynika, że cesjonariusz nie może żądać od dłużnika świadczenia w większym rozmiarze, aniżeli mógł to uczynić cedent. Sytuacja prawna dłużnika nie może ulec na skutek przelewu pogorszeniu w porównaniu z sytuacją, jaka istniała przed przelewem (uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 14 lutego 2013 r., V ACa 733/12, LEX nr 1289450). Należy jednocześnie podkreślić, że warunkiem otrzymania należności przez nabywcę długu jest udowodnienie, iż takie prawo przysługiwało pierwotnemu wierzycielowi (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 lipca 2006 r., V CSK 187/06, „Monitor Prawniczy” 2006, nr 16, s. 849).

Należy jednak przede wszystkim podnieść, że roszczenie strony powodowej uległo przedawnieniu. Według bowiem przepisu art. 77 ust. 1 prawa przewozowego, z zastrzeżeniem ust. 2 oraz art. 78, roszczenia dochodzone na podstawie ustawy lub przepisów wydanych

w jej wykonaniu przedawniają się z upływem roku. Przepis art. 77 ust. 3 pkt 6 prawa przewozowego stanowi z kolei, że przedawnienie biegnie dla roszczeń z tytułu innych zdarzeń prawnych, czyli także dla przypadków braku odpowiedniego dokumentu przewozu

- od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne. W tym przypadku roszczenie o zapłatę opłaty za przejazd w kwocie 3,40 zł i opłaty karnej w kwocie 100 zł stało się wymagalne

w dniu 17 maja 2013 r., a w związku z tym termin jego przedawnienia upłynął w dniu 17 maja 2014 r. Strona powodowa nie udowodniła, że przed upływem tego terminu ona lub jej poprzednik prawny doprowadzili do przerwania terminu przedawnienia, a pozew w niniejszej sprawie wniosła dopiero w dniu 27 czerwca 2017 r., czyli po upływie terminu przedawnienia. W tych okolicznościach pozwany mógł się uchylić od zaspokojenia tego roszczenia, powołując się na zarzut przedawnienia. Zgodnie bowiem z przepisem art. 117 § 2 zd. 1 k.c., po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia.

Trzeba jednak zauważyć, że ustawą z 13 kwietnia 2018 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 1104) istotnie zmodyfikowano zasady przedawnienia cywilnoprawnych roszczeń majątkowych. Zgodnie z dodanym art. 117 § 2¹ k.c. po upływie terminu przedawnienia przedsiębiorca nie może domagać się zaspokojenia roszczenia przysługującego przeciwko konsumentowi. W rezultacie już z chwilą upływu terminu przedawnienia (a nie podniesienia zarzutu przedawnienia) następuje przekształcenie roszczenia w zobowiązanie niezupełne (naturalne). W konsekwencji wierzyciel nie może domagać się przymusowej realizacji swojego roszczenia. W praktyce zmiana ta oznacza, że jeśli przedmiotem sporu jest roszczenie przysługujące przeciwko konsumentowi, sąd obowiązany jest z urzędu badać, czy upłynął termin przedawnienia takiego roszczenia. Dodatkowo, stosownie do art. 117¹ k.c., tylko w wyjątkowych przypadkach sąd może, po rozważeniu interesów obu stron, nie uwzględnić upływu terminu przedawnienia roszczenia przysługującego przeciwko konsumentowi, jeżeli wymagają tego względy słuszności. Podejmując taką decyzję sąd winien rozważyć w szczególności: długość terminu przedawnienia, długość okresu od upływu przedawnienia do chwili dochodzenia roszczenia, charakter okoliczności, które spowodowały niedochodzenie roszczenia przez uprawnionego, w tym wpływ zachowania zobowiązanego na opóźnienie uprawnionego w dochodzeniu roszczenia. Znaczenie mają też przepisy przejściowe, które odnoszą się do

kwestii przedawnienia roszczeń powstałych przed wejściem w życie nowelizacji (tj. przed 09 lipca 2018 r.) i do tego dnia się nie przedawniły. Co do zasady, do roszczeń takich zastosowanie mają nowe reguły dotyczące przedawnienia roszczeń (art. 5 ust. 1 nowelizacji). Ustawodawca wprowadził jednak szczególną regulację intertemporalną dotyczącą roszczeń skierowanych przeciwko konsumentom. Zgodnie z nią w przypadku takich roszczeń, których termin przedawnienia już upłynął, a nie został podniesiony zarzut przedawnienia, z dniem wejścia w życie ustawy następują skutki przedawnienia (art. 5 ust. 4 nowelizacji). Oznacza to, że od 09 lipca 2018 r. przedawnienie takiego roszczenia jest brane przez sąd pod rozwagę bez względu na zarzut pozwanego (art. 117 § 2¹ k.c.), przy czym sąd może nie uwzględnić przedawnienia w razie zaistnienia przesłanek z art. 117¹ k.c.

W niniejszej sprawie, w ocenie Sądu, nie budzi wątpliwości, że pozwana jest konsumentem w rozumieniu art. 22¹ k.c., a więc Sąd miał obowiązek wziąć pod rozwagę

z urzędu przedawnienie roszczenia strony powodowej, bez względu na brak takiego zarzutu pozwanej (art. 117 § 2¹ k.c.). Ponieważ, zdaniem Sądu, nie zaistniały przesłanki do nieuwzględnienia przedawnienia roszczenia strony powodowej, o jakich mowa w art. 117¹ k.c., już tylko z tych względów powództwo należało oddalić.

W związku z powyższym, na podstawie przytoczonych przepisów, orzeczono jak w sentencji wyroku zaocznego.